

OCCUPATIONAL QUALIFICATION STANDARD

Expert in Forensic Psychiatry, EstQF Level 8

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Occupational title	Level of Estonian Qualifications Framework (EstQF)
Expert in Forensic Psychiatry, EstQF Level 8	8

Part A DESCRIPTION OF WORK

A.1 Description of work
Kohtupsühhiaatriaekspert, tase 8 on psühhiaatria eriala arst, kes teeb menetleja määruse alusel kohtupsühhiaatrilisi ekspertiise ning koordineerib komisjonilisi ja kompleksekspertise. Ta tegeleb valdkonna arendamise, õigusloome, juhendamise ning koolitamisega. 8. taseme kohtupsühhiaatriaeksperti eesmärk on anda igakülgne, erapooletu ja teaduslikult põhjendatud eksperdiarvamus. Ta vastutab teadvalt vale eksperdiarvamuse andmise eest kriminaalkorras vastavalt karistusseadustiku §-le 321. Lisaks 8. taseme kohtupsühhiaatriaekspertile on ka kutse kohtupsühhiaatriaekspert, tase 7, kes teeb menetleja määruse alusel kohtupsühhiaatrilisi ekspertiise, omades selles valdkonnas eriteadmisi.
A.2 Tasks
A.2.1 Kohtupsühhiaatriliste ekspertiiside tegemine A.2.2 Ekspertide tegevuse koordineerimine kompleks- ja komisjonilistes ekspertiisides A.2.3 Enesearendamine ja valdkonna arendamine A.2.4 Koolitamine ja juhendamine
Elective areas of work
A.2.5 Seksuaalse hälbega isikute kohtupsühhiaatriliste ekspertiiside tegemine A.2.6 Laste ja noorukite kohtupsühhiaatriliste ekspertiiside tegemine
A.3 Professional preparation
Kohtupsühhiaatriaekspert, tase 8 on läbinud arstiteaduse õppekava ning omab vastavat diplomit, on tervishoiutöötajate registrisse kantud psühhiaatrina. Kohtupsühhiaatriaeksperti kutseoskused on omandatud töö käigus, ta on teinud kohtupsühhiaatrilisi ekspertiise viimased kümme aastat.
A.4 Most common occupational titles
Kohtupsühhiaatriaekspert.
A.5 Regulations governing profession
Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks puuduvad.

Part B COMPETENCY REQUIREMENTS

B.1 Structure of occupation
Kohtupsühhiaatriaekspert, tase 8 kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste ja kohustuslike kompetentside B.3.1 - B.3.4 tõendamine. Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.5 ja B.3.6.

B.2 General skills of Expert in Forensic Psychiatry, EstQF Level 8

Tegevusnäitajad:

1. kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1, vene keelt tasemel B1 ning veel ühte võõrkeelt, soovitatavalt inglise keelt, tasemel B1 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused);
2. kasutab oma töös arvutit vastavalt digipädevuste enesehindamise skaala Algtasemel kasutaja tasemele (vt lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala);
3. järgib oma töös Eesti Psühhiaatrie Seltsi kohtupsühhiaatriaekspertiisi eetikajuhiseid (vt lisa 3 EPS kohtupsühhiaatriaekspertiisi eetikajuhised);
4. järgib oma töös valdkonda reguleerivaid õigusakte.

B.3 Competences

MANDATORY COMPETENCES

B.3.1 Kohtupsühhiaatriliste ekspertiiside tegemine

EstQF Level 7

Tegevusnäitajad:

1. enne ekspertiisi alustamist tutvub ekspertiisimäärusega ning hindab ekspertiisi tegemise võimalikkust vastavalt seadusele ja koostatud määrusele, sh enese kui eksperdi taandamise vajadust; hindab ekspertiisi alustamiseks vajalike andmete olemasolu; seaduses sätestatud juhtudel ja/või määrukses esinevate vasturääkivuste/puuduste korral keeldub ekspertiisi tegemisest ning saadab määruse vasturääkivuste/puuduste kõrvaldamiseks menetlejale tagasi;
2. töötab läbi menetlejalt saadud menetluseasjade materjalid; hindab materjali oma eriteadmistest lähtuvalt; hindab andmete piisavust, lähtudes püstitatud ekspertiisiülesandest ja vajadusel esitab menetlejale ja/või andmevaldajatele taotluse lisamaterjalide saamiseks; hoiab end kursis menetlusprotsessi jooksul lisanduvate andmetega;
3. töötab läbi isiku tervises seisundit (nt haiguslõid, tervisekaardid) ja toimetulekut (nt rehabilitatsiooniasutuste andmed, iseloomustused) kajastavad andmed; hindab materjali ja selle piisavust oma eriteadmistest ja püstitatud ekspertiisiülesandest lähtuvalt; vajadusel esitab menetlejale ja/või andmevaldajatele taotluse lisamaterjalide saamiseks; vajadusel osaleb menetlustoimingul ja menetleja loal esitab menetlusosalistele küsimusi ekspertiisi tegemiseks tähtsate asjaolude kohta;
4. viib läbi uuritava igakülgse psühhiaatrilise intervjuu: eluanamnees, varasemate psüühiliste ja somaatiliste haiguste anamnees, psüühiline seisund käesoleval ja inkrimineeritava teo vastaval ajal (teadvusseisund, tajumine, mõtlemise sisuline ja vormiline külg, võimalike tunde- ja tahteluhäirete olemasolu, mälu ja kognitiivsed võimed, intellektuaalne tase, haigusteadvuse ja haiguskriitika olemasolu); vajadusel kasutab tõlgi abi vastavalt kehtivale seadusandlusele; vajadusel intervjuuerib uuritavat korduvalt, vajadusel uuritava asukohas;
5. vajadusel taotleb psüühilist ja/või somaatilist seisundit täpsustavate uuringute tegemist või uuritava paigutamist psüühilise seisundi jälgimiseks tervishoiuteenust osutavasse asutusse; vajadusel taotleb eriteadmistega spetsialisti(de) kaasamist;
6. kooskõlastab raviarstiga uuritava jälgimise ja uuringute kava, annab ekspertiisiülesandest lähtuvad juhised; hindab jooksvalt ekspertiisialuse seisundit ja tutvub jälgimisel kogutud andmetega uuritava tervisliku seisundi kohta; teavitab statsionaarse jälgimise vajaduse lõppemisest menetlejat ja tervishoiuteenust osutavat asutust;
7. fikseerib kogutud objektiivsed andmed (meditsiiniline dokumentatsioon, toimik, toimetulekut kajastavad dokumendid jm) kronoloogilises järjekorras; analüüsib andmeid, lähtudes ekspertiisiülesandest; koostab ekspertiisiakti põhiosa;
8. koostab oma eriteadmistest ja objektiivsetest andmetest tulenevalt erapooletu, kategoorilise/tõenäolise eksperdiarvamuse, vajadusel viitab tõendusmaterjalidele kirjandusele;
9. vastab menetleja poolt esitatud küsimustele üheselt mõistetavalt; põhjendab küsimustele mittevastamist, kui küsimused ei kuulu eksperdi eriteadmiste valdkonda (ei vaja erialaseid uuringuid ja/või ei ole teaduspõhiselt vastatavad);
10. vaatab läbi ekspertiisi-/uuringumaterjalid; valmistub kohtuistungiks vastavalt eelinformatsioonile; komisjoniliste ekspertiiside puhul esindab kokkuleppel komisjoni eksperdiarvamust; osaleb kohtu kutsel kohtuistungil; vastab menetlusosaliste ja kohtu poolt esitatud ekspertiisiakti sisu selgitavatele küsimustele; annab esitatud küsimustes teaduslikult põhjendatud arvamuse; väljendub selgelt ning oskab esile tuua olulise.

B.3.2 Ekspertide tegevuse koordineerimine kompleks- ja komisjonilistes ekspertiisides	EstQF Level 8
Tegevusnäitajad: 1. tutvub ekspertiisiks esitatud andmetega ja teeb vajadusel (menetlejale) põhjendatud ettepaneku teiste spetsialistide kaasamiseks ja komisjoni moodustamiseks; teeb komisjoniliikmetele ettepaneku komisjoni töös osalemiseks; koordineerib ekspertiisikomisjoni tööd, sh koostööd menetlejaga; 2. tutvub ekspertiisimaterjalidega ja hindab koos komisjoniliikmetega täiendavate materjalide ja/või uuringute vajadust; koostab loetelu puuduvatest materjalidest ning esitab menetlejale põhjendatud taotluse lisamaterjalide saamiseks; 3. hoiab end kursis ekspertiisi käiguga; teeb komisjoniliikmetele ekspertiisimaterjalid kättesaadavaks; omab ülevaadet uuringute ajakavast ja tulemustest; planeerib ja koordineerib komisjoni tööd; vajadusel korraldab uuritava korduva/ühise läbivaatuse; 4. koondab ning süstematiseerib andmed ja uuringute tulemused; analüüsib koos komisjoniliikmetega ekspertiisimaterjale, juhib arutelusid ning koostab kokkuvõtte; 5. koostab komisjoni liikmete hinnangutest lähtudes teaduslikult põhjendatud, erapooletu ja kategoorilise/töenäolise eksperdiarvamuse; vastab ekspertiisimääruses esitatud küsimustele üheselt mõistetavalt.	
B.3.3 Enesearendamine ja valdkonna arendamine	EstQF Level 8
Tegevusnäitajad: 1. täiendab ennast kohtupsühhiaatriaga seotud koolitustel; hoiab end kursis valdkonda puudutava kirjandusega; tutvustab ja jagab uuemat erialast teavet; 2. osaleb Eesti Psühhiaatrie Seltsi kohtupsühhiaatria sektsiooni ja/või teiste kutsealaga seotud organisatsioonide töös; tegeleb kutseala arendamisega; osaleb valdkondlike juhendite väljatöötamisel või parendamisel; 3. hoiab end kursis ekspertiisi valdkonda reguleerivate juhendite ja õigusaktidega, teeb ettepanekuid või annab arvamusi muudatuste tegemiseks; 4. teeb siseriiklikult ja/või rahvusvahelistelt erialaseid ettekandeid; 5. avaldab erialaseid teadusartikleid ja/või raamatu peatükke või monograafiaid.	
B.3.4 Koolitamine ja juhendamine	EstQF Level 8
Tegevusnäitajad: 1. osaleb kohtupsühhiaatriaekspertiisi koolitusvajaduse hindamisel, koolitusplaani väljatöötamisel ja koolitusmaterjalide koostamisel; viib läbi koolitusi, tuginedes kohtupsühhiaatria kaasaegsele teadmusele; 2. juhendab psühhiaatreid kohtupsühhiaatriaekspertiisi oskuste omandamisel, sh ekspertiisi tegemisel, tuginedes kohtupsühhiaatria kaasaegsele teadmusele.	

OPTIONAL COMPETENCES

Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.3.5 ja B.3.6.

B.3.5 Seksuaalse hälbega isikute kohtupsühhiaatriliste ekspertiiside tegemine	EstQF Level 7
Tegevusnäitajad: 1. vastavalt oma eriteadmistele seksuoloogiast ja seksuaalhälvetest kogub andmeid uuritava seksuaalse arengu ja seksuaalkäitumise kohta tema elu vältel; viib läbi seksuoloogilis-psühhiaatrilise intervjuu, psüühilise ja kehalise seisundi hindamise; vajadusel taotleb täiendavate tunnistajate ülekuulamist, rakendab spetsiifilisi hindamismeetodeid ja/või eriuuringuid, kaasab teiste erialade spetsialiste; 2. paneb uuritavale diagnoosi vastavalt klassifikatsioonile; hindab ravivajadust ja -võimalusi tulenevalt andmestikust ja uuritava seisundist; soovib ravijuhisega kooskõlas oleva ravimeetodi; on kursis seksuaalhälvete ravivõimalustega.	
B.3.6 Laste ja noorukite kohtupsühhiaatriliste ekspertiiside tegemine	EstQF Level 7
Tegevusnäitajad: 1. teeb kohtuekspertiisi alaealisele isikule, tuginedes teadmistele laste ja noorukite kehalisest ja psühholoogilisest arengust, vaimsest tervisest, psüühikahäiretest ja nende ravist; 2. järgib lapsi ja noorukeid puudutavaid õigusakte.	

Part C

GENERAL INFORMATION AND ANNEXES

C.1 Information concerning compilation and certification of occupational qualification standard and reference to classification of occupations	
1. ID of occupational qualification standard in register of occupational qualifications	26-13042022-3.1.2/3k
2. Occupational qualification standard compiled by:	Katrin Eino, Eesti Psühhiaatrite Selts, Põhja-Eesti Regionaalhaigla psühhiaatrikliinik Kairi Mägi, Eesti Kohtupsühhiaatria ja Kohtupsühholoogia Ühing, Marienthali Psühhiaatria ja Psühholoogia Keskus Krista Reinek, Eesti Kohtuekspertiisi Instituut Hanna Sova, Eesti Psühhiaatrite Selts kohtupsühhiaatria sektsioon Marika Väli, Tartu Ülikooli Bio- ja siirdemeditiini instituut; Eesti Kohtuekspertiisi Instituut
3. Occupational qualification standard approved by:	Property and Personal Protection
4. No. of decision of Sectoral Council	22
5. Date of decision of Sectoral Council	13.04.2022
6. Occupational qualification standard valid until	12.04.2027
7. Occupational qualification standard version no.	3
8. Reference to International Standard Classification of Occupations (ISCO 08)	2212 Specialist Medical Practitioners
9. Reference to European Qualifications Framework (EQF)	8
C.2 Occupational title in foreign language	
English:	Expert in Forensic Psychiatry, EstQF Level 8
C.3 Annexes	
Lisa 1 Language skills level descriptions	
Lisa 2 Scale of self-assessment in digital competence	
Lisa 3 EPS kohtupsühhiaatriaekspertiisi eetikajuhised	